

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Égész évre . . . . . 10 k.
Félévre . . . . . 5 " "
Negyedévre . . . . . 3 " "
Egy hónapra . . . . . 1 " "
Egyes szám ára 4 k.

Felelős szerkesztő: **KOHÁNYI GYULA**
Főmunkatárs: **II. MÓRÍCZ PÁL**
Kiadók: **HOFFMANN és TÁRSA.**

Hirdetési díj:

Negy huszas petit sorért 5 kr. Nagyobb tarjelmet a többzet
irdezoak alku szerint jutanyos áron vetelnek fel. Belyeg-dijmin
den külön beigataasrt 30 kr.

A Balkán uralkodói.

Debreczen, aug. 13.

(k.) Az utóbbi napok eseményei önkéntelenül is rákényszerítenek, hogy foglalkozzunk azokkal a különféle európai hercegekkel, kiket a nagyhatalmak jónak láttak a diplomácia azon kísérleti telepére melyet Balkán félszigetnek hívnak, felügyelőkként ellenőrzés mellett odarendelni.

Az 1878-iki orosz-török háború Obrenovics Milán szerb fejedelmet és hobenzollerni Károly román fejedelmet találta a Balkánon, akik aztán mindketten függetlenek lettek a háborúban tanúsított érdemeik elismerésül s király címet és rangot kaptak a barbár országokban s helyettük Battenberg Sándort állították hü béres fejedelmül a szultánnak, hogy az ne legyen megfosztva a játékszertől. — Bulgária számára. Ez a három uralkodó jelzi azt a határpontot, amelytől kezdve kell tekintenünk a Balkánon történő eseményeket, ha velük foglalkozni akarunk.

Károly király egy igazi német szívósságával igyekezett immár több mint negyedszázados uralkodása alatt Románia viszonyait rendbehozni, népet művelté, országát gazdaggá tenni s ez neki immár teljesen sikerült, annyira hogy ugy nemzetiségi guerillaharcz, valamint a kereskedelmi politika tekintetében nekünk magunknak is veszedelmes versenytársunk. Mióta uralkodik, háborúba nem

keveredett s az orosz-török háborúban épen e miatt szenvedett területi veszteséget intenzív politikájával teljesen ellensúlyozta.

Mig tehát Károly király képviselte és képviseli ma is a józan középútat, addig Milán és Battenberg Sándor a két végtelnek lehettek képviselői. Milán könnyelmű, Sándor erős akaratu, Milán gyáva, Sándor hős, Milán a tönk szélére juttatta országát pénzügyi és politikai tekintetben, Sándor kivivta neki egész világ elismerését, mikor Szerbiával háborúba keveredett Arról aztán egyik sem tehet, hogy a saját nemzete nem bánt el méltóan vele, hogy Milán még mindig Szerbia pénzén korhelykedik, sőt ma már haldoklik, Sándort pedig gyalázatos módon megfosztották trónjától . . .

Ök tehát letűntek s jöttek helyükbe mások: Milán helyett a fia Sándor, akinek ez a egyetlen, de igen nagy hibája, mert így akár az anyjára, akár az apjára hallgat, egyaránt baj nemzetére. Annyit azonban mindenesetre elért is, hogy Szerbiáról, ha jót nem is, de legalább rosszat nem beszélnek.

S a másik? Igen, a másik, arról van most különösen szó, Koburg Ferdinánd-ról. Fejedelmé tette, becsületet szerzett ezzel s későbbi működése által ismét Bulgáriának Sztambulov István s Ferdinánd fejedelem egy orgyilkos lánzsáját juttatta neki jutalmul. Igaz, elismerést, fenség címet

nem szerzett neki Sztambulov, mert Oroszországnak még ma is a szájában van Kaulbars futásának az ize, de tiszteletet, becsületet szerzett magánál, országának és fejedelmének egyaránt, mert el tudta feledtetni Karavelovot és Czankovot, a kik detronizálták Battenberg Sándort. De ez még mind semmi. Udvarában tart egy orgyilkost s mikor már tehetetlen palástolni a dolgot s a meggyilkolt szeretőnek egész hazája felzudul, hivatalos képviselőle rákényszeríti a bíróságot, hogy elítélje a gazembert, akkor a fejedelem nevében az hirdeti drágalátos miniszterelnöke, hogy Ausztria-Magyarország fujta fel az egész dolgot, pedig az ahhoz hasonlók nálunk Magyarországon mindennap megtörténnek. És ez az ember még el mert menni a Károly király udvarába?! Ez az ember, a ki magyar honvédhuzár tisztt volt Jászberényben, beszél illetve beszélget így Magyarországról?! Hisszük és elvárjuk, hogy hiába ment kézcsókra Konstantinápolyba, a magyar kormány sem a miniszterelnökét, sem őt magát nem türi meg tovább Bulgária felett. Hiszen ehhez képest Milán valóságos gentleman, pedig annak disznókereskedő volt a nagyapja, Ferdinánd pedig Lajos Fülöp, a polgár király!

Sztambulov és Battenberg Sándor emléke követelnek méltó elégtételt a Magyarországon elkövetett sértésért a mi becsületünkön kívül.

A „DEBRECZEN” TÁRCZAJA.

A fészek készen vár.

— A Debreczen jogositott közleménye. —
Irtá: **Krudy Gyula.**

I.

Az ég kéken és csodásan néz a földre. Ejjel három óra. Merengve nézem a holdat. Csendesesen vész el a háztetők között. Egy kissé fehér marad utána az a tipegő báránnyelű felhőske, a melyik magánosan barangol a júliusi éjben, aztán belevész az is a sötétbe. A hold eltűnt. Elszállt arra, a merre én lakom. Ott a régi házakra szór most ezüstös fátlyot s utat tesz a vénhedt zegzugos utcákon. Az egyik utca hegynek megy, a másik völgynek, majd meg elvész a házsögletek között. — A templom mögé is benéz. Itt némi tér van, hársak állanak ott, a lombok alatt homály s az apró kavics csillan a terecskén. A hold hosszsan néz meg mindent, ezüsfátlyok kelnek utra a nesztelen ég felől a földig, a magastejű házakon csukott az ablak, a kapu is, csak az óra ütés hallik olykor.

Nyugalom, csend, alusznak; az éj titokzatos s regél a másvilágról s a szellő zenéje hallszik, — a hold álmódosza bolyong a háztetők fölött.

Most megírom a Karász Ilka történetét! Mert Ilka csepp vala és méla, azonkívül fehér cserepes virágok közül nézte az éjszakát. — Csend. Susog a levegő a nagy nyugalomtól. Az orgonák rezzennek az udvaron, a virágok felnyitják szemüket. Éj vala s a verandán a széles kerti székben ülve, csendesesen gondolkogtatott egy fehér ruhás asszony. Körül a vadszóló futja be az oszlopokat.

A gondolatok jöttek-mentek. Halkan szaló felhők ezek, a mik úgy támadnak valamerről. Honnan. A nyári éjszakából. Az égről egy-egy csillag is lepillant, valamerről sóhaj lebben keresztül a földön. Ejjel im elmúlt Szellő támad az udvar vége felől.

II.

Ilka komoly és okos nő, némileg karcsu, de nem tulmagas. De álmódosó s édes istenem csak szive van és más semmi. A nőknek elég ennyi, a szív dobog, dobog, olykor nagyobbab dobban a rendesnél, duzzadatan ömlik a vér szét az erekbe. Mert a női természet ám egyszerű és tiszta. Ott nincs titok; csak a szív különös. Az élet hite, ez a nő.

Mert Ilka csak egy asszony. Husz éves, szereti az urát, pedig az éra szomorú beteg férfi, sőt öszülő. Éaradt és busan néz a világba. Az ifjuság játékos, úgy megy el, hogy véletlen, csak itt van, még ragyogas lakik a szemben, Demeter János is ott vala mesgyéjén

a vénségnek. De im itt van mellette Ilka. Istennem alig negyven éves! . . .

S így szomorú a ház is. Gyerekkacagás, gyerekkacagás . . . Ez itt a kert, nagy udvar és vagyon, aztán nincs senki. Hát így mennek ők ketten az élet útján. A férj a nő karjába kapaszkodik. Ilka szeretettel simítja meg Demeter János ránczos homlokát. Vége, vége . . . A szeme faradt s csöndes a szava Mert a vénségnek nincs költészete, a vénség csak szomorú és szenvedésekkel teli. Mikor negyven évvel jön meg a vénség.

Mert Ilka jóformán leány még. Kicsi és karesu, a szemében ábrándok csillanak fel méla fényvel s álmái hasonlók a fehér galambokhoz. De csöndes. Végre is, végre is . . . Az egyik asszony örökké leány marad és csak szenved, meg a szive dobbanásától elsápad, meg ábrándjai vannak. Sir, sir . . . Miért sir? Az álmok előjönnek egyenkint és sorban. Régi álmok. A háza dombon állt, előtte az Aranyos s fűlemile-ének, flottázó rigófütyt verte fel a tájat. Nagylombu kanadák közül nézett ki a ház fehér fala. Itt vala egy kicsi pad elbujtan, mélyen a loncz alatt, az orgonák itt nyitják a legszebb virágjukat, itt dalol legédesebben a madár. Az égből csak egy foltnyit látni az összehajló fűkon által, de ez a folt ragyogón kék és oly tiszta, mint egy ábrándos románcz.

A közoktatási tanács tiz hónapja.

— Saját tudósítónktól. —

Debreczen, aug. 12.

Az országos közoktatási tanács, amelyet Wlassics miniszter tavaly október elsején új alapra fektetett, új munkakörrel látott el is újra életbe léptetett, megadta az első tájékoztatást nyújtó életelt abban a jelentésben, amelyben félevesi működéséről számol be a miniszternek.

E jelentés szerinti tanács alaposan és szakszerűen foglalkozott mindazokkal az égető közoktatásügyi kérdésekkel, amelyeket a miniszter véleményadás és javaslatlattel végett hozzája utalt.

E kérdések közül elsőrendű fontosságú a középiskolák tantervének és szervezésének régóta húzódnó revíziója, amelynek előkészítése közben a tanács a görög-pótló tanterv módosításának és az egységes középiskolai jogosítás alapjának elvét fogadta el munkálatai kiinduló pontjaul.

Foglalkozott továbbá a tanács az osztott osztatlan népiskolai tanításterv revíziójával, valamint a nem magyar ajkú népiskolák számára a magyar nyelv tanításánál irányadóul szolgáló módszertani utasítások kidolgozásával.

E kérdések elseje kétszeresen fontos, mert egyrészt megigazítja a harmincz évvel ezelőtt megállapított szöveg teljesen elavult szervezetet, másrészt pedig érvényre juttatja azt a modern törekvést, melynek célja szerves kapcsolatot és összhangzást teremteni a népies középiskolai tanításterv között. Ezt eddigelé, igen sajnosan, nélkülözniük kellett. — A magyar nyelv tanítási módszeres utasításoknak pedig nemcsak hazafias és magyar nemzeti szempontból van nagy fontosságú, hanem azért is, mert tudni való, hogy akárhany nemzetiségi iskolában a magyar nyelv tanításban tapasztalt eredménytelenség oka nem is annyira az illető tanítók hazafiatlan érzelmeiben, mint inkább a nyelv tanítás módszereiben való járatlanságukban gyökerezett.

Hasonlóképpen nagy fontosságúak a tanítók képzésintézkedések tanítástervéhez készített módszertani utasítások munkálatai is, valamint a polgári iskolák reformja, a mikkor a tanács behatárolva foglalkozott.

Az ég, az ég... Itt még az ég is más. Hol vannak a hegyek? Csak pászta, messze kéklük agyan valami, de arra csak a fecske nyúl az. Es hogy locogott a víz is. Rege, rege, mindez valami ábránd, az erdő felől elrepülő sóhajtás, az eső, a mi im kopog lefelé a hegyekről. S az ősz puha, méla sugárzása! Igen az ősz. Ekkor jött el.

III.

Végre is derült. Szabad-e sajnálkozni az elhangzott fülemile dalon? Itt Demeter János. Utóbb már köbhöges. Nemde, kötelessége ápolni?

Igaz, kissé beteg vala akkor is, egy év előtt, mikor eljött érte oda a távoli hazba. De akkor őz vala, igaz nem kedves, de csökos, utolsó szerelmét élő szeptember, de Demeter János meghült. Így is mondta. Istenem, az egészség nincs meg többé.

Ősz, ősz, arra gondolok; madár bucsuzik az erdő tisztasain.

Egy férfi-hang szólal meg a felhomályban.

— Emlékszik a kököresinere? Együtt téptük. Emlékszik, emlékszik, Ilka?

Emlékszik Elek bokretat uyujt az asszony felé.

— Ezt hoztam, mert tudom, szereti. Nem ugyan otthonról. Csak most megyek hazafelé. Irta a néni, hogy e városkában lakik. Utba esett.

De az otthoniak ugy-e szebbek? Én megyek most haza.

Halkan kissé kedvetlenül szól.

A tanítóképzőbeli módszeres utasítások kérdése szoros kapcsolatban áll magának a népiskolának helyes irányban való terelésével; mert kétségen felül álló dolog, hogy egy magasabb színvonalon álló új tanítónemzedek emelni fogja magát a népiskolát is. A polgári iskolák reformjának pedig az a hivatása, hogy egészséges alapra helyezze azt az iskolát, amely három évtizeden át mindjobban elterelődött igazi céljától és rendeltetésétől s a melynek fölvirágoztatása érdekében a nemzet nagy zömének.

A középiskolai rendtartás köréből az igazgatói utasítások revidálásának munkálatai is foglalkoztatták a tanácsot, hasonlóképpen a polgári iskolai tanítóképző-intézet női pári szakosztályának tanításterve ie.

Minde munkálatainál a tanács, a korábbi gyakorlattól eltérőleg, nem zárkózott el az illetékes szakkörök véleményétől, hanem, amint az a jelentésből kitűnik, a miniszter egyenes utasítására minden egyes esetben és minden egyes kérdésre nézve meghallgatta azokat a legkiválóbb, a gyakorlati terepen működő férfiakat, kik a szóban forgó reform kérdésében kifejezést adtak annak a nézetnek és felfogásnak, a mely a tanügyi körökben az illető kérdésre nézve elterjedt.

Igy volt a jelentés szerint. De kérdjük, mi értelme lehet annak, hogy a tanács nem zárkózott el az illetékes szakkörök véleményétől stb. (I fentebb.) mikor megtörtént, hogy a saját előadó tanácsosának a tanács megbízásából készített munkálatait a polgári iskola reformjáról teljesen sutba dobta, még csak tárgyalásra sem méltatta? Nem akarunk most így incidentaliter állást foglalni, ebben a nagy kérdésben, hanem annyit mindenestire jelezniünk kell, hogy a munkálattól elv i szempontból lehet akármiféle vélemény, — de annyit minden esetre megérdemelt volna, hogy komoly tárgyalásra méltassák. Kérdjük, vajjon milyen reményünk lehet arra, hogy ez a tanács megoldja az egységes jogosításu középiskola nagytfontosságú kérdését, mikor ennek legelő harciosa által egyenesen az egységes jogosításu középiskola felállítására alapítva készített polgári iskolai tervet epen azért nem tárgyalja, mert természettudományi alapon készült.

Ha az új tanács is oly ellensége a természettudományi oktatásnak s olyan nagy híve a humanioráknak, mint a régi volt, ezzel a nagy fontosságú reformmal is úgy járunk,

Nyílt, barna szemével szomorú mosolylyal pilant Ilkára. De nem, nem, nem szemrehányas ez.

Es már egy év. Ő elment. Tanulni, és messze külföldre. Istenem, az a kicsi pad a loncz-sövény mellett. Tan nincs is meg többé. Viharok, szenvedések. Táu a levegő se a régi. Ilka kissé felrefordítja a fejét. Az Elek szeméi mely barnak és szenvedők. Akkor pedig csak mosoly vala benne. Az erdőn jártak.

Szél kalandozott a lombok között, a tisztásokon nagyon szép vala a nap, és a faderekak is ragyogtak. A kököresin mesziről integetett csinos fejek-kéjével.

— Hazamegy?

Elek előrehajlik.

— Igen, megyek. Vár minden. A néni berakja a cserpeket az ablakomba, tán még ott érem a fecskéket is. Emlékszik, az eresz alatt a fészekre. A néni írta, hogy a tavaszon ismét eljöttek, mert a fecske hü és csak szeret az ő kicsi szívével. Sir? Miért?

— Ah, miért sirnék?

Az asszony feláll. Előrelép. Elnéz messze a verandáról.

Benn a szobában az ura; ez édes meleg nem neki való, Ezer évig, de vigyázni kell magára.

Ő pedig vigyáz. Csöndes szeptemberi delután. A liget felől párázatok röpültek be a nagy udvarba. Leng a levél a fán, némelyik neszelve fordul le. Ilka az arczához emeli a virágot.

mint elődje idejében a görög-pótló tanfolyammal. Annak is ellensége volt elvben a tanács, de azért a miniszter paráncsára kidolgozta e tantervet: lett az eredmény egy tudományos quodibet.

Lesz módunkban e kérdéstről nézetünket bővebben kifejtetni, azonban ezeket már most el kellett mondanunk, mikor a fenti kommuniké lelkes szavait olvassuk.

Vidám befejezés.

Debreczen, aug. 13.

Ami vidámság és jökedv az utolsó hónapokban a képviselőház négy meg kívált órási üléseiből hiányzott, mind helyreépítolta a szerdai ötperczes üés. Hogyne, mikor negyvenhöt napos vakáció kövstkezik utána. Reggel tíz órakor még voltak aggódó emberek: Nyegre László és Lakatos Miklós; az egyik a szabadelvű párt, a másik az ellenzék jegyzője. Hiába kérték tegnap a bucsuzókat: ne utazzanak még el; mert hátha ma mér nem jön el száz ember se az ülésre; csak nem lehet az ülést addig felfüggeszteni, amíg lürdökből, nyaralóhelyekről előkerítik a hiányzókat!

— Mem jönnek el ma negyvenen se! szolt pesszimiztikusan Lakatos.

— Menj te a baloldali folyosóra és számold össze, hányan vannak én meg a jobboldalt olvasom meg. Felóra mulva megtudjuk, hányan hiányzanak.

Igy is tettek, és Nyegre már öt percz mulva elvetette minden gondját. Megtelt a jobboldali folyosó jökedvű, nevető képviselőkkel. Egész sereg szabadságos jött be, a vidám befejezésből már részt akartak ők is.

— Ezeket ki kellene tiltani; tréfált Beöthy Algernon. Most bezzeg bejönnek, amikor mi kikapartuk a forró — vaká ziót!

— Az ülésterem még üres, csak Nyegre készíti elő az iratokat. Jön hozzá a baloldali folyosóról nagy szomorúan Lakatos.

— Mit csináljunk? Ketten vagyunk az ellenzékrel, S im a Ferencz meg én.

— Sebaj, vagyunk mi százötvenen is.

L u p p a Péter mellett hatalmas kosarak állanak.

— Hoztam nektek szabadságlevelet, mondogatja a kedves öreg ur, a ki a Házat gyakran megőrvendeztet egy egy rózsaszállítmánnnyal. Ma remek sárga rózsát hozott es

— Tegnap, mikor itt volt, azt mondta, hogy már ma otthon lesz? — kérdi halkan az asszony s csöndesen megfordul.

Elek fardat mosolylyal néz maga elé.

— I en, így gondoltam, mikor tegnap reggel a városba értem. S így este is, mikor elmentem.

De hisz ugy is megyek ma. Egy nap. Az igaz, otthon lenni, mi jó. A néni, hogy vár! Már bizonynyal egész fehér a haja. És sima; és tiszta köteny előtte, a mellén egy szál rozmaring. Ilat az egész házban. Derü tekint be az ablakon. Onnan ép fel lehetett latni a dombra, a hol maguk laktak, Ilka; a fakat latni, a nagysor ablakot, fényt, mindent. Persze, a mi házikónk kicsiny, de meleg fészek. Sir, Istenem, miért?

— Ugyan!

Csönd. A férfi lassan feláll. Ilka háttal áll hozzá. Mereven néz a földre s könyben uszik a szeme. Az ajka remeg s kétségbeesett szorítja az arczához a virágokat.

— Ilka.

Lassu és halk e hang, tele szerető melegséggel. Ilka, Ilka... Szeret, megbocsát. Ilka.

Az asszony azt hiszi, hogy zokogásbu fullad a hangja, ha szól. Erőfeszítést tón s csöndesen mondja:

— Azért jött, hogy szenvedni lászon?

Elek az asszony keze után nyul. Ilka sebesen felvonja azt.

— Elmult minden. Beszéljessünk tovább; lehet.

nem türi, hogy csak egy képviselő kabátja is rózsza nélkül maradjon.

— Tüzzetek ki hadd lassa a világ, hogy letelt a nyolcz hónapok ;

És tíz perc múlva fölvirágozva járt mindenki ; ott pompázott K á l m á n Károly reverendája övén ép úgy, mint a T i s z a Kálmán gomblyukában.

De íme, már szavazni is kell, és csodák csodája, föláll az egész baloldal s elfogadja a 16. §-os javaslatot. Mi ez? Megmagyarázza a viharos derűtség, Hogy az ellenzékül csak ketten hárman jöttek el — a kormányparti fiataljai mind áttelepedtek a szélsőbatra. Erdély miniszter nevetve hálásan intéget az ideiglenes szélsőbaloldaliak felé. Hanem ennél a meglepetésnél is mulatságosabb volt egy másik jelenet. Bejött a házba egy képviselő, akit senki nem ismert; akkor volt ott először, talán átutazóban jutott eszébe, hogy hiszen benevezhetne a képviselőházba. Szóval ott volt s látta, mint járának — törvényhozók sorban L u p p a Péterhez s mint jönnek vissza tőle fölékesítve szép rózsával. Azt nem sejtette az idegen, hogy a derék, magyarruhás, csizmás ur maga is képviselő, aki gyakran részesíti ilyen figyelmes ajándékban képviselőtársait, Odament a virágos kosárhoz zsebébe nyult és barátságosan kérdezte :

— Hogyan adja bacsí, ezt a szép rózsát ?

A jelenet épen belélt a Ház jókedvébe s az ismeretlen csak később tudta meg, miért kaczagtak rajta olyan jóízűn.

Ülés után sokáig tele volt a folyosó. Egy pár képviselő fölkiérté W l a s s i c s minisztert az egyik írói karzatra, hogy bemutassa neki az obstrukció költészetét. A legforróbb obstrukciós napokban született az elkéseredett parodia, mely ott ragyog a Ház fehér falán (a háznagy még nem látta mert inkvizíció lett volna a dologból). Így szól :

Sírfeliratom :

Itt írok én.

Leny beszélsz te :

— Beszélnek én,

Írnál itt te !

... Holnap jönnek a kömüvesek, pallérok esztergályosok, hogy kitatarozzák a megviselt termeket, padokat ; mután feledve az obstrukció buja-baja, majd letörlik a keserűségek ez írott emlékét is. Tizenkét órakor K o r p á s a Ház portása, aki az utóbbi hetekben a világ legkátszgeesebb embere

Gyorsan mondja ezt. Felemeli az arcát, aztán sebesen elfordítja a fejét. Azt hiszi, megszakad a szive az átnyaló fájdalomtól. Könyek peregnék végig arcán.

— Ilka, Ilka . . . Édes emlékszik. Mondtam, hogy jövök, hogy várjon . . . Ott a tisztáson, az erdőszélben, virág vala a kezében és a mellemre tüzte. A fészek már vár reánl. Irta a néni is . . . És ő már írta hogy meg is bocsát, Jó, és fehér a haja. Szeret engem. És tuója, hogy boldogtalan lesz az életem. Szereti őnt is. Az ablakokban virág s im, mi ott járnánk ismét az erdőn. I l k a, edes, edes . . .

— Késő, — mormogja az asszony önfelédten.

— Nem, nem, semmi sem késő. Én megbocsátok. Szeretem magát ma is úgy, nagy, mint régen. Magáért tanultam, magáért építettem a jövőm . . . Jöjjön. Csak boldogok lehetünk. Emlékszik mi szép arra, otthon az ég? Kék, ragyogó, szerető és az ég kéksége ott ragyog vissza az emberek lelkében. Zöldek a hegyek, az erdőn suttogva bujkal a szél. Harmatot hoz és szelid dalt. S az aranyos körül csattog a fülemile. a napsugár meg ott ragyog mindenfelé . . . Jön? Jöjjön, jöjjön . . .

A kezét fogta az asszonynak a férfi és forrón, lágyan csókolta. Könyek ragyogtak szép tiszta barna szemében, egy fűrt hajából magas homlokába hullott. Daliás és erős. Becsületes és munkás. Ilka felig elfordított arcán dusan permetezték a könyek. Vonaglott egész testében, úgy érezte, hogy mindjárt

volt, nagy sohajtással bezárta a kaput. Kulapját, amelyen három sárga rózsza virított, hetykén félrecapta, úgy ment nagy vigan hazafelé.

Zeiterer József nyilatkozata.

Debreczen, aug. 13.

Zeiterer József nyug. cs. és kir. százados e következő sorokat teszi közzé a «N a g y v á r a d » cz. lap nyilnterében :

Nyilatkozat.

Azon czélzatos és irányomban kétségtelesenül rosszakaratu közleményekre, melyek a köztem és Veiszlovics Gyula bérlő közt történt sajnos eseményre vonatkozólag a helybeli lapokban a tegnapi napon megjelentek, önmagam és a tisztelt olvasóközönség iránti kötelességem kijelenteni, hogy valótlan és czélzatos rágalom, mintha én támadtam volna meg nevezett bérlőt, ellenkezőleg ő volt az, ki felhasználva az általa jól ismert ez időszertü uradalmi szemleutamra kiindultam, uradalmi lakasom előtt s a lakasomból kivezető nyílt uton minden incidens nélkül reám támadott, vas botjával fejemre súlyos ütéseket mért, becsületesemre és életemre tört mindaddig, míg egyedül használható felkezemmel zsebkezem zsebéből kiszabadítva, mindenkit megillető önvédelmi jogom alapján őt értelmetlenül tenn törekedtem.

Az insultus okául felhozott körülmények merő találgatások, a tulajdonképeni ok az lehetett, hogy én előtte való napon egyik biztosító társulat egyik kiküldött képviselőjének hivatalos állásomból kifolyólag olyan adatokat voltam kénytelen a való tényálláshoz híven kiszolgáltatni, melyek igen különös világításban tüntették fel Veiszlovicsék azon eljárását hogy 1900 kat. holdnyi területű haszonbérletüket a biztosítás alkalmával 3200 holdnak, (a 1200 □ öl) tehát 650 holddal többet vallottak be.

Ugy hosszú katonai, mint polgári feddhetlen multam és moc-oktalan jellemem felment minden egyéb nemtelen gyanúsítások ellen való védekezéstől s az illetékes polgári s katonai hatóságok lesznek hivatalva elbírálni és megítélni, hogy kettőnk közül melyik a gonosztevő, s én ennek az ítéletnek férfias

megszakad a szive. Sikoltani szeretett volna : megyek, megyek . . .

— Jöjjön . . . Kérem én. Én, aki mádom, akit maga szeret, Ilka, akit soha sem fog feledni ; boldogtalanom teszi az életemet. Szenvedés, kín, gyötrelmem vár reám, Mit ér a fészek, ha üres. Im a fecske is párjával lakik s mi trillázva dalol napsugár jöttével. Ott laknak az ön ablakai felett. Odarepül a tájról a virágok minden illata, az ég zenéjét odahozza az erdőből a szél, a mint titokzatosan röpül ki a hegyek közül . . . Jöjjön, jöjjön . . . Ott egészséges, erős, csókos a világ . . . Holnap otthon leszünk.

Csönd. Ilka azt hiszi, összeroskad a fájdalom alatt. Perczek mulnak el. Nesztelenül zokog. A férfi mellette áll és mereven néz rá.

— Jöjjön, jöjjön . . . A hátuk mögött a szoba betett ajtaján át halk köhögés hallik. Mintha száz mértföldről jönne siró, gyenge hang :

— Ilka, Ilka! — Es köhögésbe ful el. Az asszony felkapja a fejét. Düh, fájdalom, kétségbresés marja a szivet. Ökolbe szorul a keze és magasan liheg a keble.

— De im, csak egy perc. Mert ő gyöngye és csak egy leány, tiszták és fehérek az ő álmai. ábrándjai csak szelidek. Letörli a könnyeit. Nyugodt, szenvedő és fehér ismét. Belép a szobába, hol Demeter János ur fogadja veszekedve.

nyugalommal nézek elébe, kérvén a tisztelt olvasóközönséget is, hogy eljárásom felett való ítéletet az illetékes elbírálásig függesztesze fel.

Kelt Körösszeg Apátiban, 4897 évi augusztus hó 11-én.

Zeiterer József

nyug. cs. és kir. százados a méltóságos Gróf Csáky család bihari megyei javainak felügyelője.

TARKA-ÉLET.

Ki volt nagyobb ?

— Tóth Kálmán után. —

Nem tudom én : melyik volt szebb, Melyik dicsőbb, melyik nagyobb, Az-e aki egy jó szóért Hatvanezer pengőt kapott.

Az-e aki hetvenféle Tantiémet zsebre vágott, És pumpolta mindhalálig Ezt a dicső szép országot.

Az-e aki állampénzen Madonnát vett Upmann sziva, S karrierjét cigárta, hajh ! Paralizis progressiva.

Nem tudom én melyikük szebb, Talán amaz ifju Pista, Aki otthon a megyében A legelső virilista ;

Hanem azért amennyi bank, Valamennyit dirigálja : Tíz emberért prezencsmarkol Kilencz águ koronája.

Vagy az aki Isten után A legnagyobb csodát tette, Hires hidját a vashidját Tiszán fábul építette.

Vagy az aki annyi nevet Pingált váltók közepébe, És hogy rabkosztra ne jusson, Ugy ugrott le a mélységbe.

Vagy az aki egykor Nyitrát Oly remekül szavaztatta : Sárban, fagyban száz szegény tót Lázár-ovics lett miatta.

Avagy az e ki nagy ésszel Az operát intendálta, S ha a lánya panaszkodott Il faut passér-ját cizálta.

Vagy az volt-e a legdicsőbb, Hősebb nagyobb mindannyiánál, Az a pinczér fiuból lett Pinczérverő konyhakirály.

Vagy az aki elveinél Lábaiban jobban bizván, Köpenyt fordít s kapaszkodik Főispánság arany hidján.

Vagy az, aki . . . Sokan vannak ! Nem tudom én ki a nagyobb, Csak áldom az Istenemet, Hogy én ilyen nagy nem vagyok.

Ifjabb bugyi Sándor az örfélyumban.

Azt mondja jaz este kiregrágó Acsádi koma, amék az ides apámtól harmadivi Szent Györgykor kilenczüzstir megvette a hókalovat, a ki a futertul mindig úgy felfuvalkodott, hát az mondi la :

— Komám Sándor, mer nagy komások vagyunk mik, együtt ettük a Ferencz József ü felsige kenyerit az Alexis bakáknál Mosztár városában a főhadnagy ur L a k y czugjában, komám Sándor vót-i mán kend a zorfélyumba ?

— Ne te ne! mondok neki, zorfejumba? Hát amán meg mi, tán az is valami gájtársulat?

— Nem a, mondá a koma, hanem riszvinny konzorcium betit társulat az Bikában, ahun most Miló kellur a fű-fű igazgató ami jaz szakértelme a szövetekezisbeli hitelezis uraknak...

— De meg irti is kend a daugot komám, mint a vak Kőcsey, ami a legokosabb gyiák volt a forradalom előtt a kollegyomba, mondám oszt neki, osztég mind firfi urakbul van az a betit riszvinnyes szövetekezis? ... Azt mondi a komám: Nem a! Fehir nipék is vannak közte mik olyan vikonyan inekelnék, mint a czérnaszál, meg mikor tánczot járnak, majd hogy nem a zegymás nyakába rakják a labukat, pedig szoknya is csak ugy tel-tu van rajtuk...

— No amán csak szip lehet, mondám én, osztég mi jaz antre? ...

— Kibe? kérdi Acsádi komám.

— Zorfejum szövetekezisbe? mondám én neki.

— A zuraknak pizir, a hejes tajjasoknak a fentartott helyen ingyir, magyarázta a komám s bementünk az állás udvarba hová a zujvarosi svábok lúszekérrel szoktak szállni, csak a kerítésre kellett felmászni s onnan falyinul néztük a komédilyát, mindősze az Acsádi koma bukott le kitszer-háromszor, a gájt sok vaut a kupakjában, hát az rántotta le.

Az a takaros formájú vászoncseléd, ameknek birtaska van a fehir nyakában A nagy a Loti a zigzagotóné, magyarázta Acsádi komám, ki jól ismerte ezt a fajta szip eszmadta asszonyságot, mert hogy ő szállította haza a vasutól a bagázsijákat... Az a nehéz kövir uri ember pedig, amék a klavir masinát gyomozta mint mikor Sárám kovászra dagaszt, a szip nőnek az tulajdonos ferje valami irtelmes úriember úgy kireg után villemnyezve.

— Diesirem a guszutát, mondám én, lú, asszony úgy is csak hússal íkes...

Oszt mikor a firhangot szíjjel húzták, vaut is ott mit nézni, ki a fején tánczolt, ki meg a hasából beszit, hogy filtettem is a vikony dongájú nimetjét még a belesikarás elő találja venni s valami vandhangot talál adni, de nem törtint semmi vendekadás, csak a zizis kezdett bennem agoskodni, mikor a plaz-helyre kiperdült egy hasított szoknyás uridama, Szőke vaut az, piros vaut az istirimpilje, kárhogy olyan hosszú vaut, mert valami magosra emelgette a lábát; hogy maj belevesztett az embernek a szemé a tunikájába, Málé Maté a hordár ki szinte jelenleg ott vaut, meg is mondta az beceses tulajdon urinevit, hogy Mór Adruska. Maté jól ismerte, sok bilétát elhordott neki, mer hogy a kosasszonynak valami mitányolták a tehetségi a zurak. Kárhogy elbucszott olyan szip vaut, meg olyan íkesen inekelt, de meg annyi keves ruházat vaut rajta, hogy no igazán még tulajdon magamban is feláulsteholta a rigi baka virtust.

Osztég iokelt ott egy görbe óru uri ember is, úgy biztem, bocsnát bátor beszedemir, hogy izraehának tecczett lenni, Rádrán-nak vagy mi a szősznek mondták! No hát hamis portika eza zurfi is, ennek majd ha elmén ingyir is kiviszem a riszvinnyes társommal a lúval az állomáshoz a bagázsiját.

De az igazi érzés mégis csak akkor medredt fel én bennem, mikor a muszák is előjöttek. No még ilyen éneket, meg ilyen táncot még a pap se látott. Ami firfi vaut az mind a beceses nadrágjának az alsó közepivel verte a földet, úgy járt a muszka Kálaji kettőst, a nőstinye meg mint a virese ugy vicsozott-ügy toporzikolt egymás körül, hogy nimelyiknek még a térdekalácsa is kifordult a báriosny szoknya alól a nagy tűzben. Vaut köztöttük egy gömbölyű, mazsolával hizott barna szitról, erre mán magam is azt mondtam, — hogy emán osztég vászon korsó, ha mindjárt a utott muszka is, mer a tánczokrol is már bizony annak niztem őket, diesirem a tudományukat...

És Ifel is lett mire vigit irtük a zorfejumi mulatság összejövetelnek, kibe Sári nő, met is elviszem ma este, mer jó ha tanul, tapasztal az ilyen finom fehir-cselidektől a zasszony, mingyár más a zerkőcse, de még a mozgása is... Osztég az ijen társulást, a mi nem gájtársulás tiszta szívvel pártolható a debreczeni pógár is, mer ha még sőtiben maradna is a zember valamelyik riszvinny muszka kisaszonyal, az sem volna olyan nagy baj, mer nem olyan ijedősök azok, de én sem ám:

Ifjabb b u g y í S á n d o r m k.

Hiteles írás bizonyítom:

Paulus.

Ujdonságok.

* **Az erdélyrészi Kárpát egyesület kérvénye a városhoz.** Az erdélyrészi kárpát egyesület teljesen újja akulva védnökéül József Ágost főherceget választotta. A városhoz most a népszerű főherceg aláírásával egy kérvényt nyújtott be az egyesület, amelyben kitéjtve működése hasznos és czelszerű voltát kéri az erkölcsi és anyagi támogatást.

* **Uj gyógyszerár kérvénye a megyében.** Grosz Nagy Ferencz Szoboszlón új gyógyszerár felállítátsáért folyamodott A belügyminiszter a kérvényt a megyéhez küldte le véleményezés végett.

* **Lövöldöző paraszt asszony.** A kenyér piacon tegnap délbe nagy ijedtséget okozott egy eldördült lövés. Egy vidéki asszony behozta az ura revolverét, hogy azt megcsináltassa. Unalmában játszadozni kezdett és p a t t o g t a t n i a piszoly kakasát. Mikor figyelmeztettek hogy nem jó fegyverrel játszani nevetve fogta a piszolyt ferjére, mondván, hogy a fegyver nincs megtöltve. Nagy dörrenés czafoltá meg szavait a holtra íjdt asszonynak. Szerencsére a golyó nem talált s így a dörrenésre össze futott nép semmi idegrázó látványban nem részesült.

* **Óvintézkedések a kolera és pestis ellen.** A keresk. miniszter és az osztrák miniszterrel egyetértőleg a nyers bőr és hulladékok szállítását és behozatalt a Britt-Indiai kikötőktől megtiltotta s tilalmát kiterjesztette a vörös tengeről nyugatra fekvő kikötőkre is. Es ezen tilalmat körendelet alakjában minden városnak megküldte s az megérkezett Debreczen sz. kir. városhoz is.

* **Kleptománia.** Egy fiatal alig 15 éves cigány leány a Sári Elekát akit ma hallgattak ki a II. ker. kapitányság a tegnap. zsebtolvajlás ügyében. Annyi tolvajlás és pedig turfangos tolvajlás terhelte lelkismeretét, hogy szinte bámul az ember a furfangon a mellyel egy ilyen gyermek bír. A vizsgálat adataiból kiderült, hogy titkoszállást tartott fen magának és hogy két egykoru fiu pajtasával egész kis rablóbandát képeztek, az egyik fiut Sárkány Sandort már el is fogta a rendőrség, a másiknak is ösmeretes a neve, B o t o s B Borsanyi Károly az apja vallomása szerint mióta a t-ttet elkövette, még nem volt odahaza. Elfogatására különbe mindent megtettek — Igen érdekes, hogy a leány titkos lakásán különféle öltözéket tartott ugy, hogy naponkint 5-ször is változtatta ruháját. A lopás ugylátszik valóságos mániájává vált amellet, hogy kenyérkeresete is volt. — A szárlásadónéját S z a b ó Sándornét szinte büntetés éri, mert nem jelentette be a nála lakó leányt.

* **A városi rendőrségek államosítása.** Féhivatalosan jelentik, hogy a belügyminiszteriumban már elkészült a betegapóási ügy államosításáról szóló törvényjavaslat. E törvényjavaslattal, amely az ösi ülesszakban fou a képviselőkhez elé terjesztetni, a kormány a vármeayek régi és egyhangu óhajainak tesz eleget. A mi azt a hirt illeti, hogy a kormány a rendőrség államosítását is már a k z e l j ö v ö r e tervezi, féhivatalos jelentés szerint ez egyelőre csak a városi rendőrségekre vonat-

kozin, amelynek államosítását a városok rendezéséről szóló törvényjavaslat keretében akarják végrehajtani. Csak addig magának a kormányának ne legyen valami szervezeti be- tegsége!

* **Dohánytermelők figyelmébe.** A talaj vizsgáló bizottság helyszíni munkalatait e hó 23-án kezdi meg, mely munkalathoz bizalmi feriakul mezőbirtokosok küldetnek ki.

* **Miniszteri jóváhagyás.** A belügyminiszterium L a t k ó c z y államtitkár aláírásával jóváhagyta a városi törvényhatósága 1896-ik évi 118 számú határozatát, hogy a városi gyámpénztár tartalék alapjának 1896-ik évi jövedelméből 5925 frt 05 kr a városi gyámpénztári költségek tartalék és járuléka czimén a városi házi pénztárba szállítsák.

* **Iskolai beiratások a debreczeni izr. iskolában.** Az 1897—8. tanévi beiratások f. évi 29-től 31-ig eszközöltetnek a Kis-uj-uczai iskola tanácstermében mindennap délelőtt 9—12 óráig. Ezen idő eltelté után csak az iskolaszéki elnökhöz beadandó folyamondvány alapján iratnak be a növendékek. Tandíjmentesség vagy a tandíjnak részbeni elengedése iránti kérvények, előbbieik szegénységi bizonyítvánnyal felszerelve f. évi aug. 20-ig adandók be az iskolaszékhez. Később érkező folyamondványok az iskolaszék részéről figyelembe nem vetetnek. A tandíjostályok változatlanul meghagyatnak. A szokásos beiratasi díjak, valamint az értesítőért fizetendő 10 kr. fizetése alul az ingyenes tanulók sem mentetnek fel. Az első osztályba beirandó gyerekek himnlóolási- és a hatéves kort igazoló születési bizonyítványába mutatandók. A megállapított tandíjnak felerésze, valamint a beiratasi díj a beiratkozásokor fizetendő. A t. cz. szülők és gyámok kéretnek ezen rendszabályokhoz szigoruan alkalmazkodni és különösen a beiratásra kiszabott időt pontosan betartyni, mert helyszúke folytán később jelentkezők nem lesznek felvehetőek.

* **Vásári csendélet.** Épületes jelenetek volt szemtanuja tegnap este a városban a Nagy Nemzeti Panoráma előtt sétáló közönség. A nevezett panoráma alkalmazottja ugyanis két tisztességes nőt, a miert azok a komédiások azon perfid eljárását, hogy már sokkal haszontalanabb nyeresémtárgyat adtak, mint a mi a jegyükre fel volt írva, — szó nélkül nem hagyták, az egész vásári közönség fülehalatára a l e g d u r v á b b módon gyaláztak, sőt mikor három helybeli intelligens család felnött gyermeke a védtelen, s nemtelenül megtámadott nők védelmére kelt a komédia egyik alkalmazottja (alibólág maza a tulajdonos) társait az ifjaknak tetleg való bántalmazására buzdította; szóval ugy látszik, hogy a legutóbbi időben városunk lakosai nemcsak a nagyérdő, hanem még a városon belül sincsenek biztosítva ilyen durva megtámadatások ellen Valóban ideje volna már ha a rendőrség jobban megnézne, hogy kinek és minek ad engedélyt a városban való tartózkodásra. A nevezett komédiát ajánljuk ugy a vásárt látogató közönség, mint a rendőrség éber figyelmébe. Az utóbbihoz különösen volna egy pár szavunk. Nap-nap után közöljük a legkülönösebb dolgokat, a melyek a leglényesebb utcákon botránkoztatják a közönséget és rendőrt sehol sem találni! Ha nincs eult rendőr, vajjon miert szavazták meg a múlt évben, hogy csak 100 gyalogrendőröt köteles a kapitányság alkalmazni?!

* **A nagy vásár és a rendőrség.** — A nagyvásár és a mostanában előforduló lopások meggátolására minden éjjel szigoru razziat tartanak a rendőrség emberei. A csavargók és biztos foglalkozás nélküli emberek bekiszéretése és kihagyatása után tuczat számra tolonczoltatnak tovább a város területéről. Így talán lassanként megtisztul a város a szennyes és közveszélyes elemektől s talán megszűnnek már a tolvajlások özönei s melyekben a rendőrség mindig csak nyomon van. De az ügyes tolvajokat elfogni soha se sikerül. Na de ezen nincs is mit csodálkozní éppen azért, mert egy oly nagy népességű és terjedelmű város rendben tartására 100 közrendőrségi létszám igen csekély.

* **Sikerült dalestély.** A debreczeni dalestélyt tegnap este a nagyerdőn egyikét tartotta legsikerültebb estélyeinek. A Dobos pavilon terme tömve volt igen előkelő közönséggel, amely a dalárda minden egyes műsor számát zajos tapsal jutalmazta meg, de ráis szolgált a taps és dicsőretekre a dalárda, mert M á c s a y karmester vezetése alatt a műsor minden számát bámulatos szabotossággal, érzéssel és szépen adta elő. Legjobban hatottak a R á k ó c z y induló tűz, vért pezsegető accordját. A fellelkesülten tapsoló közönség kívánságára újra meg kellett ismételnit a lelkésztől indulót. A műsoron levő darabok elénekezése után, a tánczra kész ifjak vágyai is beteljesedtek, tánczoltak, mulattak kedélyesen kizárólagos viradttig. A sikerült mulatság hajnalban ért véget. A fesztelen és kellemesen eltöltött est azt hisszük még soká emlékképpen lesz azoknak, a kik abban részt vettek.

* **A „Mensa academicáról.** Áldásos intézmény az, amelyről az alábbi sorokban szó lesz mi tudjuk mérlegelni az áldásait, akik nem lehetünk oly szerencsések, hogy élvezhetjük volna, azért is nemcsak azt ajánljuk a nagyközönség szíves figyelmébe, amire beünnöket a M e n s a elnöksége felkért, hanem igenis magát az intézményt, mely megérdemli a pártolást, meg a nagyobb mérvű anyagi segédletet, az alapítványok tevését. Most pedig adjuk át a szót az elnökségnek, mely a következő felhívást küldte hozzánk: Hosszu évek után sikerült végre a mult egyetem tanév folyamán, az egyetem volt Rektora Bogdár István ur hatalmas támogatásával megnyitni az egyetem leghumánusabb, szép czelű egyesületét: «A mensa academicát» (Diák asztal). Nem czélunk itt e helyen az egyesület történetét előadni, sem reklamot nem akarunk írni: csak pár szót arról hogy mi az a «Diák asztal». Eredetileg egy czél szolgálataira volt volna való: Az egyetem szegényebb sorsu hallgatóinak segélyezésére, később a megnyitás előtt hozzá csatoltunk egy máikat — és ez ma a Mensa főczélja — létjoga: otthont adni, az egyetemi hallgató-ságnak — megmenteni a nagyvárosi életet nem ösmerő t a p a s z t a l a t l a n ifjúságot a lelketlen üzerek csapdától. Ez ideig szétszórva, társaság nélkül, avagy rozsz társaságban drága pénzen rozsz és minden tápanyagok nélküli ételeket kapott az ifjúság míg ma a Mensa szép helyiségében izléses tiszta asztaloknál jó ételeket szolgáltat ki Zsáhi Agnes híres magyar konyhája. Mindenki talál ott magának kellemes társaságot, kikkel vigan, kedélyesen — szinte családiasan tölti el ebéd s vacsora idejét. Most midőn egy új egyetemi év előtt állunk, felkérlek minden egyetemi polgárt, ne forduljon el közönnyel e nemes s mondhatni paratlanul álló egyesülettől midőn kedves othozukat el kell hagyni — el kell válni szereteiktől, vigasztalja mindnyájukat az a tudat, hogy othorukat pótolni fogja a «Mensa» hol jó izletes etel-ken kívül jó társaságot, bajtársi szeretetet fognak élvezni — hol idősebb, tapasztaltabb bajtársaitól tanácsot nyerhetnek, s így könnyebb lesz megküzdenni úgy az erkölcsi mint az anyagi akadályokkal. Nem tudhatom eléggé melegen ajánlani a «mensát», mert hiszen gyermekeik sorsa érdekli őket legjobban, már pedig csupán ezen nemes czelű egyesület van hivatva arra, hogy az ifjúságnak jó ételekkel egészségét testü erejét megőrizze — jó társaság által pedig megővja őket a főváros romlott erkölcsi világától. Hiszem, hogy ha minden egyetemi polgár át fogja látni ezen egyesület nemes hivatását s nem fog kicsinyes előítéletekkel elfordulni, akkor egy nagyon fontos és üdvös fordulat fog beállani az egyetemi polgárság életében — nem fognak évenként annyi könyvet hullatni a szülők megrongált egészségével kö-rükbe visszaérkezett gyermekeik miatt, mit a rozsz társaság és rozsz él e l m e z é s szűlt. A kezdet nehézségeit leküzdöttük megteremtve áll előttünk egy nemes magas sztosz intézmény, melyben saját jó létüket fogjuk feltalálni, bizalommal fordulok tehát az egyetemi ifjúsághoz s minden szepert és neme-ért lelkesedő magyar szülőkhöz saját maguk és szereteik érdekében támogassák ezen egyesü-

letet, támogatva ezzel saját jólétüket. Az egyesület helyisége Zöldfa-utca 14. szám alatt az I. emeleten van, hová minden tudakozódások és a kedvezmény iránti kérvények intézendők. A megnyitás szeptember hó 5-án lesz. Ebéd és vacsora ára egy óra 16 frt, ebéd külön 10.50 kr, vacsora külön 5.50 kr. A kiszolgáltatók étel és a feldolgozandó anyagok az egyesületi orvos által megvizsgáltatnak. Partoljuk, saját hasznuk a Mensa academicát. A „Mensa academicá” elnöke.

* **Razzia.** Csak a minap irtuk meg, hogy a nagyerdőn és a kertekben különleges csavargók veszélyeztetik a közbiztonságot, most újból ilyen jeles társaságról írhatunk. Azonban most nem a rozsz, hanem jó vége a dolognak az amely említésre méltóvá teszi: nevezetesen a jó madarak egytől egyig hűvösre kerültek. A csavargók elfogására a Szechenyi és hatvan utcai k e r t e k l a k ó i lehetnek halások: ott fogták el a mult éjjel 12 órakor valamennyit és pedig névszerint Kiss György ungvéri, Szabó József debreczeni, Elekes Pál Szilágymegyei diósi, Mihály Ferenc Szilágym. sámsói, Mezősi László Szabolcsm. bulyi, Görög János h. szoboszlói illetőségű csavargókat, kik már majdnem valamennyien jó ismerősei a rendőrségnek, részint a 15 sz. huszárezred kaszárnyája háta megett a mo-csokban ferengve, részint a Szechenyi kertben, így Bardi Zsuzsanna érendredi születésű nembert pedig a hatvan utcai temetőben egy sirdomb megfertőztetése közben. Azóta v a l a m e n n y i t eltoloncoztak,

* **Az orfeumban** tegnap léptek fel a T a r t o k o f - f i e művész csoport tagjai s mondhatni bámulatos az a hatás, mit énekükkel de különösen érdekes sron körtánczokkal elérték. A tapsnak az éljének alig volt hossza s vége úgy megnyerték a közönség tetszését az oroszok, kiket az ügyes A n g e l o t t i direktor valójában szerencsés órában szerződ-tetett a társulatához, melynek művészei közül a sikkes M o l n á r Anna énekeső tegnap este bucsuzott el szinte szép sikerrel, hatalmas viágosokrot is kapván tiszteletjéért. Az Angelotti direktor társulata meg is érdemli e szep pártfogást, mert úgy a válogatott tagok, mint a direktor mindent elkövetnek, hogy újabb és újabb élvezetekkel szórakoztassák a közönséget.

Táviratok.

Fenyegető levél Bánffy ellen.

Budapest, aug. 12. (A »Debr.« ered. táv.) Ma reggel a felhivatalos Bud. Tud. ökölyi betűkkel közölte a hirt, hogy Bánffy Dezső br. miniszterelnök «Az egri vérszövetség» aláírásával levelet kapott, melyben ismeretlen jóakarók felszólították, hogy r ö g t o n mondjon le és engedje át a belyét A p p o n y i Albertnek, mert különben úgy ó t, m i n t feleséget meg fogják ölni. A miniszterelnök reakcióval izgatott lesz s nagy tanakodás után elhatározta, hogy a levélről kifogja adni a megjelent kommunikat. A kormány és partja irtózatosan meg van rémülve, anarkista merénylőtről, vizsgálata megindításáról, s más efféle olatárialis dolgokról beszélnek. Ezzel szemben az ellenzéki férfiak és újság-írók nem tartják a dolgot egyébként rozsz tréfánál s sokat nevetnek rajta és a kormány ijedségén.

Canovas meggyilkoltatása.

Budapest aug. 13. (A »Debr.« ered. táv.) M a d r i d b ó l jelünik hogy S a g a s t a volt miniszterelnök a liberalispárt vezére részt vesz C a n o v a s temetésén.

Budapest, aug. 13. A Debr. ered. táv. Nápolyból jelentik, hogy F o g g i a a madridi merénylő szülővárosának tanácsa rendkívüli gyűlést tartott s azon felhaborodásának adott kifejezést a merénylő felett s úgy a spanyol k o r m á n y n a k, mint az özevgynek részvétartat k ü l d t e k, — melyben felemlítik, hogy é e k k e l ezelőtt a merénylő egyik barátja ráölt „C r i s p i a k-

kori olasz miniszterelnökre s azt elfogták és börtönre vetették.

Sztoilov kirohanása.

Budapest, augusztus 13. A Debr. erl. táv. L o n d o n b ó l jelentik, hogy Sztoilov kirohanását Magyarország ellen az összes angol lapok is elítélik és a S z i m o n Anna ellen elkövetett merényletben magát F e r d i n á n d fejedelmet is bűnrészesnek mondják.

Anarkisták Olaszországban.

Budapest, aug. 12. (A »Debr.« ered. táv.) R ó m á b ó l jelentik, hogy Canovas meggyilkolása s a merénylő olasz származásu újból felhivták az olasz hatóságok figyelmét az a n a r k i s t a m o z g a l m a k r a s az eredmény az lett, hogy h á r o m a n a r k i s t á t elfogtak s meg számos elfogatás van küszöbön. Az elfogatásoknak nagy jelentőséget tulajdonítanak.

A megsértett olasz tiszték.

Budapest, aug. 13. (A Debr. ered. táv.) R ó m á b ó l jelentik: H e n r i k orleansi herceg és az olasz tiszték ügye új fordulatot vett. — A herceg ugyanis afrikai utazásáról a F i g a r ó h o z irt levelében gyávasággal vádolta az olasz tisztéket, akik az abessziniai hadjáratban részt vettek, sőt közülök sokakat meg is nevezett. Ez utóbbiak közül Albertoni tábornok s az egész tisztikar nevében sorshuzás utján P i n i hadnagy provokálták a herceget, aki Albertoni kihívását elfogadta, a hadnagyét azonban nem. — Ebből újabb konfliktus keletkezett, amelyről azonban tegnapelőtt az hírlett, hogy parhaj nélkül fog befejezést nyerni. Most azonban újabb szenzáció fordulat következett ez ügyben, nevezetesen a T u r i n i gróf U m b e r t o olasz király unoka öcsöce, ki szintén részt vett a hadjáratban, a magavá vále a tiszték ügyét s ó p r o v o k á l t a t t a z o r l a n s i herceget. Erre aztán az összes eddig felépített kihívók visszaléptek; Az egész politikai világ érdeklődéssel kíséri az ügyet.

Fölmondott bérlet.

Debreczen, aug. 13.

Ny. M. jól ismert komikusról, kinek nemrég halála hírért költöttek s a ki arról nevezetes, hogy nem tud megszokni Budapestet, mert ott nem lehet lumpolni, hallottuk a következő történetet;

Par év előtt mikor Tiszai társulatának volt tagja Debreczenben, ebbeli minőségében ugyanegy vendéglőben ette es itta végig az egész szeszont anélkül, hogy csak egy krajczart is fizetett volna. A vendéglős csöndes megadással vi-elte el a ráneh zedő súlyos c- apást és mikor a következő évben Nyilassy ismét csak odakerült; hamarosan kompromisszumra is lépett vele.

— Ugy-e Matyi maga az idén sem akar nekem a kosztért fizetni?

— Csodálatos éleslátás! — kiáltott Ny. — biz isten, nem akarok.

— Még kevésbbé akarja tavalyi adósságát felfizetni?

— Ugy van! Dz a helyes kifejezés; még kevésbbé.

— Nos, ajánlok egy szerződést. Hozzon nekem a szezonra egy ingyen bérletjegyet s kvittek vagyunk.

Mátyas természetesen örömmel beleegyezett Hosszas könyörgés és többszörösen lefoglalt gazsijának öltetlen börtöne révén a direktortól megkapta a bérletjegyet.

Küri Klára vendégszereplése alkalmával történt, hogy a N e b á n t s v i r á g L o r r i o t szerepét Matyi kisse pityókusan játszotta végig.

Az igazgató magánkívül volt. Valóságos obstruktiós beszédben szidta össze a szegény komikus hetvenhetedik öregapját. Matyi kidülledt szemekkel hallgatta egy ideig a fejére hulló cifra teremtetéket, aztán hivatalos pózba

vágya magát, teljes hangon bömbölt rá Tiszaira:

— Direktor ur, vegye tudomásul, hogy a mai nappal felmondom önnek a bérletet! Ilyen goromba direktornál nem bérelek!
Es visszahozta Tiszainak a korcsmáros jegyét, de — vigan evett tovább a korcsmárjában.

TANÜGY.

A debreczeni ev. ref. főiskola akadémia tanrendje az 1897—8. tanév első felében.

Az akadémiai igazgatóság immár kiadta a jövő felelő tanrendet, amelyet az alábbiakban szövegszerűen közlünk. A kötelező s így mindig előfordult kollegiumokon kívül több tanárszerepel specialis kollegiummal, melynek célja a tudományok újabb haladásainak megismerése. Ezek közül érdekesnek ígérkeznek: a theol. karon Tóth Samueltól Jezus élete, Balogh Ferencztől Dogmaörténelem, Erdős József dr.-tól Vallásbölcsezet, Bartók Jenő dr. nyiregyházi lelkész magántanártól a ritzschliánizmus s legfőképpen Mitrovics Gyula debreczeni lelkésztől az egyházi szónoki műalkotás főbb kérdései. Ez utóbbi annyival érdekesebb lesz, mivel tudvalevő, mily ellentét volt eddig Mitrovics és a debreczeni theologusok tudományos álláspontja között. Hisszük, hogy lesz is sok hallgatója. Megemlítendő továbbá a jogi szakban Liszka Nándortól Az államhatalom szervezete, Kovács Sándortól Romai örökjog, Bacsoni Lajos dr.-tól A statisztikai irodalom története, Ozory István dr.-tól A büntető eljárás, végre a bölcsészeti szakban Öreg János dr.-tól Bölcsészeti encyklopédia, Ferenczy Gyulától Az írás története, Mácsai Sándortól Hegedű tanfolyam.

Előadó tanárok és tantárgyaik.

Első felév.

A) A hittudományi szakban.

Tóth Samuel ny. r. tanár. Tantárgyai: Különböző keresztényenfelekezetek tanrendszere, heti 6 órában, u. m.: hétfő, kedd, szerda, csütörtök, péntek, szombat, d. e. 9—10. Jezus élete, heti 3 órában, u. m.: kedd, csütörtök, péntek, d. e. 3—4. Balogh Ferencz ny. r. tanár. Tantárgyai: Keresztényenfelekezetek történelem (I. korszak), heti 3 órában, u. m.: hétfő, kedd, csütörtök, d. e. 3—4. Keresztényenfelekezetek történelem (II. korszak), heti 3 órában, u. m.: hétfő, kedd, szerda, d. e. 8—9. Dogma történelem, heti 3 órában, u. m.: csütörtök, péntek, szombat, d. e. 8—9. Csiky Lajos ny. r. tanár. Tantárgyai: Egyházszociológia, heti 4 órában, u. m.: hétfő, kedd, szerda, csütörtök, d. e. 8—9. Keresztényenfelekezetek történelem, heti 4 órában, u. m.: hétfő, kedd, szerda, csütörtök, d. e. 11—12. Gyakorlati biblia magyarázat, heti 2 órában, u. m.: péntek, szombat, d. e. 11—12. Szociológiai gyakorlatok, heti 2 órában, u. m.: hétfő, d. e. 2—3. Erdős József dr. ny. r. tanár. Tantárgyai: Újszövetség exegetikája, heti 4 órában, u. m.: szerda, d. e. 7—8 és csütörtök, péntek, szombat, d. e. 10—11. Újszövetség exegetikája, heti 3 órában, u. m.: hétfő, kedd, szerda, d. e. 8—9. Vallásbölcsezet, heti 3 órában, u. m.: csütörtök, péntek, szombat, d. e. 8—9. Sass Béla ny. r. tanár. Tantárgyai: Héber nyelv tan, heti 3 órában, u. m.: hétfő, kedd, szerda, d. e. 9—10. — Öszövétségi írásmagyarázat, heti 3 órában, u. m.: hétfő, kedd, szerda, d. e. 10—11. Öszövétségi theologia, heti 3 órában, u. m.: csütörtök, péntek, szombat, d. e. 10—11. Bartók Jenő dr. theologiai magántanár, nyiregyházi ev. ref. lelkész. — Tantárgya: A ritzschliánizmus (spec. coll.) heti 1 órában, u. m.: hétfő, d. e. 2—3. Mitrovics Gyula debreczeni ev. ref. lelkész. Tantárgya: Az egyházi szó-

noki-műalkotás főbb kérdései (spec. coll.) heti 1 órában, u. m.: szombat, d. e. 5—6.

B) A jog- és tudományi szakban.

Liszka Nándor ny. r. tanár. Tantárgyai: Alkotmány- és kormányzati politika, heti 5 órában, u. m.: hétfő, kedd, szerda, péntek, szombat, d. e. 9—10. Banyajó G. heti 3 órában, u. m.: hétfő, kedd, szerda, d. e. 11—12. — Az államhatalom szervezete, heti 2 órában, u. m.: péntek, szombat, d. e. 11—12. Kovács Sándor dr. ny. r. tanár. Tantárgyai: Romai jog (Institutiók), heti 8 órában, u. m.: hétfő, kedd, szerda, csütörtök, péntek, szombat, d. e. 8—9. és hétfő, csütörtök, d. e. 3—4. — Romai örökjog (spec. coll.) heti 2 órában, u. m.: kedd és péntek, d. e. 3—4. Karsa István dr. ny. r. tanár. Tantárgyai: Ausztriai magánjog, heti 6 órában, u. m.: szombat, d. e. 9—11 és hétfő, kedd, csütörtök, péntek, d. e. 4—5. Magyar magánjog, heti 5 órában, u. m.: hétfő, kedd, szerda, csütörtök, péntek, d. e. 10—11. Bacsoni Lajos dr. ny. r. tanár. Tantárgyai: Magyar közigazgatási jog, heti 5 órában, u. m.: hétfő, kedd, szerda, csütörtök, péntek, d. e. 10—11. — Állam-számvetéltan, heti 3 órában, u. m.: szerda, péntek, szombat, d. e. 3—4. A statisztikai irodalom története, heti 1 órában, u. m.: csütörtök, d. e. 9—10. Ozory István dr. ny. r. tanár. Tantárgyai: Büntető jog, heti 5 órában, u. m.: hétfő, kedd, szerda, csütörtök, péntek, d. e. 7—8. Büntető eljárás (spec. coll.) heti 3 órában, u. m.: szombat, d. e. 7—8 és hétfő, kedd, d. e. 5—6. Bevezetés a jog- és államtudományokba, heti 2 órában, u. m.: csütörtök, péntek, d. e. 5—6. Bartha Béla dr. ny. r. tanár. Tantárgyai: Pénzügyi jog, heti 5 órában, u. m.: hétfő, kedd, szerda, csütörtök, péntek, d. e. 8—9. Nemzetgazdaságtan, heti 5 órában, u. m.: hétfő, kedd, szerda, csütörtök, péntek, d. e. 11—12. Kérészy Zoltán dr. ny. r. tanár. Tantárgyai: Magyar alkotmány- és jogtörténet, heti 7 órában, u. m.: hétfő, d. e. 9—11. kedd, szerda, péntek, szombat, d. e. 9—10. csütörtök, d. e. 10—11. Egyházjog, heti 7 órában, u. m.: hétfő, kedd, d. e. 7—8, szombat, d. e. 8—9, csütörtök, d. e. 9—10, kedd, d. e. 3—5 és csütörtök, d. e. 3—4. Helle Károly dr. ny. r. tanár. Tantárgyai: Peres és perenkívül eljárás, heti 5 órában, u. m.: hétfő, kedd, szerda, csütörtök, péntek, d. e. 10—11. Váltó- és kereskedelmi-jog, heti 6 órában, u. m.: hétfő, kedd, szerda, d. e. 9—10 és szerda, csütörtök, péntek, d. e. 8—9.

C) A bölcsészeti szakban.

Balogh Ferencz ny. r. tanár. Tantárgyai: Angol nyelv (kezdőknek), heti 3 órában, u. m.: hétfő, kedd, csütörtök, d. e. 4—5. Angol mondattan (Byron olvasása) haladóknak, heti 2 órában, u. m.: péntek, d. e. 3—5. Erdős József dr. ny. r. tanár. Tantárgya: Német nyelv és irodalom (spec. coll.), heti 2 órában, u. m.: kedd, szerda, d. e. 10—11. Öreg János dr. ny. r. tanár. Tantárgyai: Bölcsészeti encyklopédia, heti 2 órában, u. m.: hétfő, szerda, d. e. 11—12. Neveléstan, heti 2 órában, u. m.: kedd és csütörtök, d. e. 11—12. Módszer-tan, heti 1 órában, u. m.: péntek, d. e. 11—12. Jogbölcsezet, heti 6 órában, u. m.: hétfő, kedd, szerda, csütörtök, péntek, szombat, d. e. 9—10. Francia nyelv (kezdőknek), heti 2 órában, u. m.: hétfő és csütörtök, d. e. 5—6. Francia nyelv (haladóknak), heti 2 órában, u. m.: kedd, péntek, d. e. 5—6. Ferenczy Gyula ny. r. rendes tanár. Tantárgyai: Legújabb kortörténet, heti 4 órában, u. m.: kedd, szerda, péntek, szombat, d. e. 10—11. Az írástörténet, heti 2 órában, u. m.: hétfő, csütörtök, d. e. 2—3. Tüdős Kálmán dr. főiskolai orvos. Tantárgyai: Törvényszéki orvostan, heti 2 órában, u. m.: szerdán, d. e. 4—6. Közegészségtan, heti 2 órában, u. m.: péntek, d. e. 4—6. Mácsai Sándor főisk. enek és zone tanár. Tantárgyai:

Egyházi eszméneklés, heti 2 órában, u. m.: hétfő, csütörtök, d. e. 10—11. Hegedű tanfolyam (spec. coll.), heti 2 órában, u. m.: szerda és szombat, d. e. 4—5.

Vizsgálati bizottságok a főiskolában.

A) A theologiai akadémián. Felügyelők és ellenőrzők: Kiss Áron püspök és Dégenfeld József gróf egyházkerületi főgondnok. Elnök: Erdős József dr. a theologiai kar dékánja. Bizottsági tagok: Tóth Samuel Balogh Ferencz Csiky Lajos és Sass Béla.

B) A jogakadémián. Első alapszabályvizsgálati bizottság: Elnök: Liszka Nándor h. elnök Bacsoni Lajos dr. Bizottsági tagok: Öreg János dr., Karsa István dr. Helle Károly dr. Második alapszabályvizsgálati bizottság: Elnök: Bartha Béla dr. h. elnök: Liszka Nándor dr. Bizottsági tagok: Öreg János dr. Karsa István dr. Bacsoni Lajos dr. Ozory István dr. Helle Károly dr. Jogtudományi alapszabályvizsgálati bizottság: Elnök: Helle Károly dr. h. elnök: Bartha Béla dr. Bizottsági tagok: Karsa István dr. Bacsoni Lajos dr. Ozory István dr. Kérészy Zoltán dr. Kültagok: Balkányi Miklós dr. köz- és váltó ügyvéd Balogh Imre nyug. kir. ítélőtáblai bír., Des Combes Henrik köz- és váltó ügyvéd, kereskedelmi akad. tanár Deák Ferencz kir. törv. bír. Gajzágó Béla dr. kir. ítélőtáblai bír. Giczei Gyula kir. ítélőtáblai bír., Kiss Endre kir. ítélőtáblai bír., Magoss György dr. köz- és váltó ügyvéd Debreczen sz. kir. városi alügyész, Márk Endre köz- és váltó ügyvéd kollégiumi és egyházkerületi ügyész, Megyeri Pal dr. köz- és váltó ügyvéd Nagy Lajos dr. köz- és váltó ügyvéd, Rottler Béla kir. törv. bír. Simonffy Béla dr. kir. ügyész Szőke István dr. kir. törv. bír. Tüdős János dr. köz- és váltó ügyvéd, Vass Antal dr. kir. törv. bír. Államtudományi alapszabályvizsgálati bizottság: Elnök: Kérészy Zoltán dr., h. elnök: Kovács Sándor dr. Bizottsági tagok: Liszka Nándor, Bacsoni Lajos dr., Bartha Béla dr., Ozory István dr. Kültagok: Ábrahám László, köz- és váltó ügyvéd, Debreczen sz. kir. városi alügyész, Eötvös Károly Lajos kir. tanfelügyelő, Király Ferencz dr. a keresk. és iparkamara titkara, országgyűlési képviselő, Kola János dr. köz- és váltó ügyvéd, országgyűlési képviselő, Komlóssy Arthur köz- és váltó ügyvéd, Debreczen szab. kir. város főjegyzője, Körösi Kálmán dr. köz- és váltó ügyvéd, Szalay Gyula köz- és váltó ügyvéd, országgyűlési képviselő, Szunyogh Sándor kir. pénzügyigazgató, Szűts M. hely. kir. gazdasági tanintézet i. igazgató, Takacs Ferencz köz- és váltó ügyvéd, Veszprémi Zoltán Hajdumegye főjegyzője.

A koszoruzott költő.

Debreczen, augusztus 13.

Misko'cz mulatóhelyiségeiben néhány nap óta egy furcsa idegen mulattatja saját szerzeményű költeményeivel a közönséget.

Ez Kósa Lajos, a Szegeden vizsgázott és koszoruzott költő, a ki ezenkívül még „mérnök” is. Ennek a különös embernek élettörténetét, mivel érdekli az olvasó közönséget, újra elmondjuk.

A jeles férfiú Szegeden látta meg a napvilágot, ott töltötte ifjúságának éveit. Az árvíz után építés. felügyelő lett ugyanott, a hol ugyancsak vidáman élt.

Az építési felügyelet akkoriban szépen fejlődött mindaddig, amíg a Kósa hivatali nyakát ki nem facsarta a költészet istenszónya.

A kék bársony egyenruhás költő távozott akkor Szegedről, hogy az országot járja.

Volt a Dunántul is, Sopronban s onnan küldött versben írt leveleket haza egyik másik ismerőséhez vagy a városi urakhoz.

Azután elhagyott és sokáig azt sem lehetett tudni merre jár.

Utóbb megint szárnyára vette a bir, Hajdu-Szoboszlón mérnökévé választották, nem tudni mely okmányok alapján mert Kósa,

akire Szeged a rekonstrukció nagy építkezésénél a felügyeletet bizta, voltaképpen egy közművesi szabaduló levélen kívül egyebet alig birt okmány gyanánt fölmutatni. Így aztán a legelső mérnöki munkánál kitűnt, hogy Hajdu-Szoboszló érdemtelent tüntetett ki kegyeivel.

Elküldték a holdogtalan vizsgázott szegedi poétát, aki aztán onnan Debreczenbe távozott. Itt esett meg vele és családjával az a szomorúság amit a napokban megirtunk; 17 éves szép Ilonka leányát elszöktette egy magyar, egy Schopper nevezetű mészáros, Tragikum, hogy az egekben járjaló költőt így sorséri s a szegény ember ebben az állapotában igazán sajnálatra méltó. Mikor leánya Schopper György mészárossal elhagyta, az apa szomorú szívvel, de bizva a sorsban panaszt tett a debreczeni rendőrségnél, hogy az ő egyetlen leányát Schopper elszöktette s rendeljék hozzá.

A rendőrség az apa kérelmét nem teljesítette, mert a leány nem mutatkozott hajlandónak visszatérni az atyja házához — egyedül Azóta az ügy a kir. ügyészség előtt van s a családott apa pedig sorba járja az ország városait, elzengi az ő egyetlen leányának történetét, de nyugta még sincs leánya sorsa felől.

Most Miskolcra megint a debreczeni rendőrséghez intézett egy levelet, melyben kérdezősködik leánya után.

A levél, melynek utolsó része már költői formába van öntve, így hangzik:

„Tekintetes kapitány ur! Tisztelettel kérem, kegyeskedjek engem tudatni egyetlen Ilona leányom felől. Oszlassa el keblemmek dülő bánatját, mely engem mint apát rettenően sújt. Hol van leányom? Csábítójaival éle vagy nem? Szegény gyermekem könnyelműen bűnbe esett, Csenő hangja oda lett, hangja akár a törött cserép, hamvas piros arcza elült, maholnap sir fedje el. Kedves lólyámát örökre elvesztém. Sirhatok én is de sirhat ő is. A kuvik már regél, ha Schopper nem venne el, térjen hozzám avagy Samu bátyám házához, várjon ott eadem be míg én utamból visszatérek, meglész ott becsülve és teljes kényelmem.

Miskolcz, augusztus 2.

Szolgája

Kósa Lajos, költő.

Apai szívének mély keserősége nyilatkozik meg abban a rimes zöngeményben, melyet egy miskolci lap számára írt s melyben Kerek Erzsébet szomorú halálát s a Szinva fodorait énekli meg a vers így hangzik:

Sirva kelt fel a nap a láthatár egén,
Bár könyve nem látszott, sötét folt volt tükrén,
Derűt, kek volt az ég a fáknek lombjai
Suttogva regéltek... Szinvanak fodorai.
A bős folyó felett pac-sirta-szó hangzott
S előre jelezvén e buskomor napot.
A fűzfa lehajlott, árnyékot vont vizre,
Tán biz' sötét fát volt készítet előre.
És im a kép állt be kienéz óra tájban,
Szép Kerek Erzsébet s elbukott vaktában.
Szorgalom volt oka és nagy munkássága
S hű volt gazdájához urnője imáda,
Szinva felé lép-tt de elvakult szeme,
Hogy a pokróczokat tisztogatta vizbe
Lebukott ő szegény lepcsőnek fokáról
S elszedült a feje, vér folyt homlokából.
Bős folyó fodorai s utat adtak neki:
Harsogó zenével kísérték hajjai
E hajló leány leeresztett hajjal
Kialtott: segítség! küzdve kristály habbal
S odaveszett ő már, a keble jég hideg.
Merengő szemei behunyva, sötétek
Sirhat az ő atyja! sirhat végtelenül,
Sirhatnak testvéri s ő már fel nem jaidul.
Ott fekszik ő már fehér lepel alatt,
Fehér koporsóban elhantolják holnap
Nyugodjon tehát ott! a földi vész alatt,
Elke ne borongjon, legyen abból csillag,
Dicsőséggel teljes, fényeskedjen égbe,
Hol nem lakik bánat, hanem a zent béke.
Miskolcz, 1897, aug. 6.

Kósa Lajos,
kosszorozott költő.

KÖZGAZDASÁG.
Budapesti gabonatözsde.

aug. 12

A készáruüzlet hivatalos árjegyzései a következők

Bursa	kilós	Ar 100 kg.	kilós	Ar 100 kg.
Bánsági ó	76	—00—00	80	00.00—00.00
»	77	—00—00	81	00.00—00.00
»	78	—00—00	82	— — — —
Tiszavidéki ó	79	—00—00	82	12.40—12.45
»	76	12.15—12.20	80	— — — —
»	77	12.15—12.20	81	12.45—12.40
Pestvidéki ó	78	12.25—12.30	82	12.35—12.45
»	79	12.35—12.40	—	— — — —
»	76	11.95—11.85	80	— — — —
Fehérmegyei ó	76	11.95—12.00	81	— — — —
»	78	12.05—12.10	82	12.40—12.25
»	79	12.15—12.20	—	12.35—12.00
Bácskai ó	76	11.90—11.85	80	— — — —
»	77	12.00—12.05	81	00.00—00.00
»	78	12.10—12.15	82	00.00—00.00
Észak magy	79	— — — —	80	— — — —
»	78	— — — —	81	— — — —
»	79	— — — —	81	— — — —
		Min. hekt.-ben		Ar kilogram
Rozs elsőrendű	uj	70—72	8.55	8.65
» másodrendű	»	—	8.50	8.55
Árpa takarmánynak	»	60—62	5.80	6.50
» égetni való	»	62—64	6.80	7.80
» serfözdei	»	64—66	8.00	8.10
Zab	»	39—41	6.30	6.40
Tengeri bánsági	uj	—	4.95	—
» más nemű	»	—	4.35	4.35
Repeze bánsági	»	—	12.20	13.00

Sertés vásár.

aug. 12

Köbányai sertéspiacz. Szerbiai: Nehéz dáronkint 320 kilogrammon feüli sulyban) 55—56 krajczárig, közép (páronkint 250—260 kilogramm sulyban) 55—55½ krajczárig könnyű (páronkint 220 kilogrammig terjedő sulyban) 54—55 kraje árig.

Sertéslétszám: 1897. évi aug. 10-ik napján volt készlet 29.156 darab, 1897 aug. hónap 11-ik felhajtatott 479 drb, 1897 aug. hónap 11-ik napján elszállitatott 232 drb, 1897 aug. 12 hónap -ik napjára maradt készletben 29.403 drb. A hizott sertés üzlet-rányzata élénk.

CSARNOK.

A prágai ghetto ból.

— Kohn S. zsidó történetei. —

Fordította: ifj. Móríc z Pál.

Egyedül jogosított magyar fordítás

Dávid Leb Magdeburger.

— Elbeszélés az elmúlt század utolsó negyedéből. —

HETEDIK FEJEZET. 50.

III.

— Hm! Felség! mondá az imént nyert leczke után egy pompás ezimert készletéből kiválasztva, én mindenhez értek: vas, posztó, bőr, réz, szóval minden a világon jól ösmertek előttem, hanem még ilyen mesterseggel — kezeben megvetőleg mérsegette az ékszeret, még soha nem handléroztam, — de úgy beszéltek most kegyelmeddel magas asszonyom, mintha a testvérem volna. Mindenekelőtt az ékszeret adja ide s én aztán leszek oly kegyes, hogy elviszem Zappert Volfhoz és amit ő kegyeskedik nekem adni, az biztosan a legigazabb s legjobb ára lesz, mert hisz kicsinyég rokonom is, miért? A nagyatyám...

A grófné egy kéztetéssel felbeszakította Magdeburger érdekes geneologiai magyarázatját. Az ostoba ember szokatlan társalkodásán kénytelen volt kacagni. Magdeburger büszkén arra magyarázta ezt, mint választékos beszédének az elismerését.

— Az Anna értesítési után már úgy ismerem, mint becsületes, megbízható embert.

Igyekeztek tehát, hogy minél több pénzt árulhasson. Kétezer forintra okvetlen szükségem volna, ha kevesebbet árulna, igazán nagy zarvarba ejtene.

— Kétezer forint? Sok pénz! — vélte Magdeburger, no amit kapok, tekintetes magasságodnak majd átadom.

— És holnap délutánra már elhozhatná azt a pénzt?

— Már miért ne hozhatnám el holnap délutánra azt a pénzt? felelte Magdeburger, maga is kérdezvén.

— Akkor négy órakor legyen itt s hozza fel ide! megértette? A férjem holnap a hercegeprimásnál lesz ebéden, a püspöknek holnap lesz a nevenapja. Estig nem is jön haza. Ha pedig a férjem magát mégis itt találná, akkor azt mondja majd, hogy: Én rendeltem ide, bizonyos selyem szövetet akarok vásárolni — megértette?

— Miért ne értettem volna meg? — mondta az érzékeny ügynök, hisz németül beszél velem tekintetes felséged, hanem tudja Hoheitleben grófné asszony, reggelig itt hagyom az ékszeret — mit aggályoskodnék miatta egész éjszaka, korán eljövök érte s Kubiteska kapusnál majd megtalálom s délután négy órakor pedig... hirtelen feiakadt a szava, egy gondolat futott át agyán s mintha csak forró vízzel öntötték volna le, egész teste oly idegesen reszketett. Magdeburger nem vala éles elméjű, de tapasztalt ember volt.

— Legkegyelmesebb tekintetes felséges asszony! mondá, ön alázatosan azt parancsolta nekem, hogy legyek kegyes befogni a számat s ne mondjam senkinek, hogy kié ezek a briliántok. Én ugyan reménytem, hogy Zappert meghisz nekem s nem fog kérdezősködni, de ha mégis tudni akarja, hogy kinek az ékszerei ezek? Úgy éljek, hogy ekkor, ha menten meg nem mondom neki Volf, Zappert olyan ember, azonnal elcsipet s becsukat. No de természetesen mindazonáltal mégis bizni fog bennem, mert tudja, hogy derék ember vagyok s aztán hogy rokonságban is vagyunk egymással. A grófné megrázta a fejét, jelezvén, hogy az üzleti helyzet már elég világos előtte. De ha mégis kérdezné, mit mondjak neki? — ismételte Magdeburger.

A grófné néhány pillanatig elgondolkozott. Ha valóban feltenné ezt a kényelmetlen kérdést, akkor a legjobban szeretném... itt megállott, csak szünet mulva folytatta. Természetesen mégis a legkollembesebb, ha zsidó ékszerésznek adja el, azok legalább hallgatógok, tehát ha Zappert kérdezni találja, mondja neki, hogy gróf Pachta dragonyos hadnagy adósságait a nagynénje, Ledebour grófné ez ékszerék árával akarja kifizetni. Ezt bátran mondhatja, betű szerint igaz, hanem megmondja ám Zappertnek azt is, hogy ne fecsegen róla senkinek.

— Helyes! Tehát tekintetes grófné asszony kegyeskedem alázatosan ajánlani magamat!

— Igazán különös ember! vélte a grófné, miután Magdeburger eltávozott. Meglehető buta embernek látszik, de mint láttam, megbízható, becsületes s óvatos ember is, hanem Anna mondd meg neki, hogy szólítson egész egyszerűen Excellenznek. Annyi sok mindenféle bolond ezimert összehadart, hogy nehányszor már igazán majd kikacagtam.

Folyt. köv.

